

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 140/2012-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. apríla 2012 prerokoval vyhlásenie JUDr. Š. H., B., o odmietnutí sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky Ladislava Orosza pre jeho predpojatosť v rozhodovaní vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 340/09 a takto

r o z h o d o l :

Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Ladislav Orosz **n i e j e v y l ú č e n ý** z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. II. ÚS 340/09.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 22. septembra 2011 doručené a 29. septembra 2011 doplnené vyhlásenie JUDr. Š. H., B. (ďalej len „navrhovateľ“), podľa § 28 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) o odmietnutí

sudcu ústavného súdu Ladislava Orosza pre jeho predpojatosť v rozhodovaní vo veci sťažnosti S., s. r. o., B. (ďalej len „odporca“), ktorou namieta porušenie základných práv zaručených v čl. 26 ods. 2 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 64/2008-167 z 11. decembra 2008, vedenej ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 340/09.

Vec bola v súlade s rozvrhom práce ústavného súdu na obdobie od 1. marca 2011 až do 28. februára 2012 (ďalej len „rozvrh práce“) pridelená na prerokovanie a rozhodnutie tretiemu senátu ústavného súdu, pričom sudcom spravodajcom je predseda tohto senátu.

Sudca ústavného súdu Ladislav Orosz mal v rozhodovaní vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 340/09 zastúpiť sudcu ústavného súdu Juraja Horvátha, ktorý bol z výkonu sudcovskej funkcie v tejto veci vylúčený uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 292/2011-9 z 21. júna 2011.

Dôvody uplatnenej námietky predpojatosti obsahovala sťažnosť navrhovateľa adresovaná Európskemu súdu pre ľudské práva, z ktorej vyplýva:

«Sudca Ladislav Orosz sa prostredníctvom médií opakovane negatívne vyjadril k odbornosti a kvalifikovanosti sťažovateľa, najmä v súvislosti s legitimitou zastávania funkcie predsedu Najvyššieho súdu (v rokoch 1998-2003). Možno uviesť napríklad správu vydanú S. 15. októbra 2000, kde Ladislav Orosz vtedy ako predseda Ústavnoprávneho výboru parlamentu uviedol, že „spôsob konania predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky H.: je taký, že by bolo v záujme autority sudcovského stavu, aby ho vo funkcii nahradil niekto iný“. V ďalšej správe pre S. Ladislav Orosz uviedol okrem iného, že Š. H. možno odvolať aj podľa platného právneho stavu a bude to aj v súlade s Ústavou SR. Vzhľadom na tieto vyjadrenia Ladislava Orosza dalo sa tiež očakávať, že bude rovnako negatívne pristupovať aj v disciplinárnom konaní proti sťažovateľovi. Opodstatnenosť týchto obáv odôvodňovalo aj rozhodnutie samotného Ústavného súdu, č. I. ÚS 352/2010-6 z 20. októbra 2010, ktorým senát Ústavného súdu vylúčil sudcu Ladislava Orosza z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 345/09 vo vzťahu k sťažovateľovi

ako účastníkovi iného konania pred Ústavným súdom, a to bezprostredne pred prejednávaním disciplinárnej veci...

Nestrannosť sudcu Ladislava Orosza v ostatnom čase je spochybnená aj v dôsledku ním samým vymysleného nátlaku na jeho osobu (prostredníctvom manželky) v súvislosti s konaním o ústavnosti Špeciálneho súdu (voči zriadeniu ktorého sťažovateľ mal od začiatku námietky). Nepravdivosť nátlaku sa potvrdila právoplatným uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície v K., ČVS: ORP-97/4-OVK-KE-2011 zo 14. júna 2011, ktorým zastavilo trestné stíhanie vo veci narkotického útoku na manželku s tým, že po rozsiahlom dokazovaní bolo preukázané, že sa narkotický útok na jeho manželku nestal. Nemožno mať istotu o nestrannosti sudcu, ktorý verejne klame a zavádza a prispôsobuje fakty svojmu účelu.»

K vyhláseniu o predpojatosti sa listom z 10. októbra 2011 vyjadril sudca ústavného súdu Ladislav Orosz, v ktorom okrem iného uviedol:

«Námietku predpojatosti uplatnenú JUDr. Š. H. považujem za nedôvodnú a konštatujem, že vo veci vedenej pod sp. zn. II. US 340/09 som pripravený rozhodovať objektívne a nestranne.

Zároveň k námietke predpojatosti uplatnenej JUDr. Š. H. považujem za potrebné uviesť nasledovné:

1. Z obsahu sťažnosti JUDr. Š. H. adresovanej Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) možno vyvodiť, že menovaný odôvodňuje svoju námietku predpojatosti proti mojej osobe v zásade identickým spôsobom ako v iných veciach vedených ústavným súdom (sp. zn. IV. ÚS 75/09, sp. zn. IV. ÚS 345/09, sp. zn. PL. ÚS 92/2011, sp. zn. PL. ÚS 93/2011), pričom podstata jeho námietky spočíva v tvrdení, že som sa v minulosti (ako poslanec Národnej rady Slovenskej republiky) viackrát negatívne vyjadroval prostredníctvom médií k jeho odbornosti a osobnostným kvalitám, čo zakladá jeho obavy z toho, že aj v konaniach pred ústavným súdom budem k jeho osobe pristupovať negatívne. Vo všetkých uvedených veciach som na ním uplatnené námietky predpojatosti reagoval svojimi vyjadreniami, na ktoré v podrobnostiach odkazujem aj v tomto prípade. Pre ilustráciu uvádzam podstatné časti môjho vyjadrenia k námietke uplatnenej v konaní

vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 93/2011, v rámci ktorého som v liste z 10. mája 2011 okrem iného uviedol:

„V súvislosti s mojím názorom, že námietka predpojatosti uplatnená JUDr. Š. H. je nedôvodná, považujem za vhodné poukázať na § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého „Dôvodom na vylúčenie (sudcu, pozn.) nie sú okolnosti, ktoré spočívajú... v jeho rozhodovaní v iných veciach“ v spojení s § 15a ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého „Ak sa námietka týka len okolností ustanovených v § 14 ods. 3, súd na námietku zaujatosti neprihliada...“, ktoré treba podľa môjho názoru vzhľadom na § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním o a postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ako aj podstatu a účel citovanej časti § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku primerane uplatniť aj na posúdenie námietky predpojatosti vznesenej v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 345/09. Podstata a účel citovanej časti § 14 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku totiž podľa môjho názoru spočíva v požiadavke vylúčiť, aby rozdielne právne názory sudcu a účastníka konania, ktorý zaujatosť tohto sudcu namieta, k určitým právnym problémom, ku ktorým sa vyjadrovali v minulosti a ktoré nemajú priamy či nepriamy vzťah k veci, v rámci ktorej bola námietka zaujatosti vznesená, zakladali dôvod na vylúčenie sudcu z rozhodovania predmetnej veci.

Zároveň považujem za potrebné poukázať aj na skutočnosť, že dôvody, ktoré JUDr. Š. H. uvádza ako dôvody mojej predpojatosti vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 345/09 (a tiež vo veci IV. ÚS 75/09), v konečnom dôsledku spochybňujú kontrolnú právomoc Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“), na ktorej realizácii som sa v rozhodnom čase podieľal ako poslanec a predseda jej ústavnoprávneho výboru vo vzťahu k výkonu štátnej správy na najvyššom súde, za ktorý v tomto období zodpovedal JUDr. Š. H. ako vtedajší predseda najvyššieho súdu.

Dôvody, pre ktoré mám byť vylúčený z rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 345/09 (a tiež vo veci sp. zn. IV. ÚS 75/09), uvádzané JUDr. Š. H., zasahujú podľa môjho názoru aj do Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) garantovaného práva poslancov národnej rady vyjadreného v jeho čl. 78 ods. 1 (nestíhatelnosť za výroky pri výkone funkcie poslanca), aj keď uznávam, že ide o výklad extenzívny, ale pritom zodpovedajúci podstate a účelu tohto ustanovenia ústavy. Rovnako tak považujem dôvody

mojej predpojatosti uvádzané JUDr. Š. H. aj ako neprimeraný zásah do článku 26 ústavy garantovanej slobody prejavu ako základného politického práva, ktoré v podmienkach parlamentnej demokracie požíva zvýšenú ochranu zvlášť vo vzťahu k poslancom parlamentu.“

2. V sťažnosti adresovanej EŠLP JUDr. Š. H. tiež uvádza, že moja neustrannosť „v ostatnom čase je spochybnená aj v dôsledku ním samým vymysleného nátlaku na jeho osobu (prostredníctvom manželky), v súvislosti s konaním o ústavnosti Špeciálneho súdu (voči zriadeniu ktorého sťažovateľ mal od začiatku námietky). Nepravdivosť nátlaku sa potvrdila právoplatným uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície v K. ČVS: ORP-97/4-OVK-KE-2011 zo 14. júna 2011...“. K tomuto dôvodu uvádzanému JUDr. Š. H. považujem v tomto čase za postačujúce uviesť, že jeho tvrdenie o právoplatnosti označeného uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície v K. nie je pravdivé, keďže mojej manželke ako oznamovateľke a poškodenej bolo toto uznesenie doručené do vlastných rúk až 29. septembra 2011, ktorá v zákonnej lehote podala proti nemu sťažnosť, o ktorej nebolo zatiaľ rozhodnuté.

Nad rámec uvedeného považujem za potrebné tiež uviesť, že v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 340/09 nie je JUDr. Š. H. (riadnym) účastníkom konania. Svojím podaním z 3. marca 2011 požiadal menovaný ústavný súd, aby mu boli za účelom vyjadrenia doručené všetky podania účastníkov a prípadné rozhodnutia vo veci vzhľadom na to, že v konaní pred Krajským súdom v Bratislave vedenom pod sp. zn. 6 Co 64/2008, ktoré je sťažnosťou sťažovateľa S., s. r. o., v konaní pred ústavným súdom vedenom pod sp. zn. II. ÚS 340/09 namietané, bol žalobcom. V nadväznosti na to uplatnil JUDr. Š. H. prostredníctvom svojej právnej zástupkyne advokátky JUDr. E. L. námietku predpojatosti proti pôvodnému sudcovi spravodajcovi JUDr. Jurajovi Horváthovi (právna zástupkyňa označila JUDr. Š. H. v tejto námietke ako „dotknutého účastníka“ konania, pozn.).

JUDr. Juraj Horváth (ako pôvodný sudca spravodajca, pozn.) bol následne uznesením č. k. III. ÚS 292/2011-9 z 21. júna 2011 vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 340/09...»

II.

Podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nepredpojatosti.

Podľa § 28 ods. 1 zákona o ústavnom súde účastník konania môže vyhlásiť, že niektorého zo sudcov odmieta pre jeho predpojatosť. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť, vznikli do začiatku ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť najneskôr na začiatku ústneho pojednávania. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť, vznikli v priebehu prvého ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť bez zbytočného odkladu. Na neskoršie vyhlásenie o odmietnutí sudcu pre predpojatosť sa neprihliada a ústavný súd už o ňom nerozhoduje.

Podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu pre predpojatosť rozhodne iný senát; odmietnutý člen senátu nehlasuje. Pri rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedajúceho.

Podľa čl. IV bodu 1 rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhoduje tretí senát, ak ide o sudcov druhého senátu.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že existenciu nestrannosti sudcu treba posudzovať podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00).

Objektívna nestrannosť sa nikdy neposudzuje podľa subjektívneho hľadiska sudcu, ale podľa vonkajších objektívnych skutočností. V danom prípade teda platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj

objektívne javiť v očiach strán. Objektívna nestrannosť sudcu je založená na vonkajších prejavoch previazanosti sudcu s prerokúvaným prípadom, či jeho vzťahom k účastníkom (resp. vedľajším účastníkom) konania (m. m. I. ÚS 352/2010).

Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkovi postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (napr. II. ÚS 71/97, III. ÚS 158/08).

Navrhovateľ námietku predpojatosti sudcu ústavného súdu Ladislava Orosza odôvodnil tým, že menovaný sudca sa v čase vykonávania funkcie poslanca Národnej rady Slovenskej republiky prostredníctvom médií negatívne vyjadroval k jeho odbornosti a kvalifikovanosti v súvislosti s legitimitou zastávania funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pričom poukázal na skutočnosť, že z toho istého dôvodu bol uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 352/2010-6 z 20. októbra 2010 vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom ústavným súdom sp. zn. IV. ÚS 345/09.

Sudca ústavného súdu Ladislav Orosz vo svojom vyjadrení uviedol, že námietku predpojatosti uplatnenú navrhovateľom považuje za nedôvodnú a že vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 340/09 je pripravený rozhodovať objektívne a nestranne.

Ústavný súd už vo viacerých veciach zaujal stanovisko, keď uviedol:

„Hoci sa úprava vylúčenia sudcu v základných rysoch zhoduje s úpravou obsiahnutou v iných procesných predpisoch, v jednotlivých typoch konania pred ústavným súdom však môžu nastať situácie, na ktoré nemožno celkom mechanicky aplikovať poňatie nestrannosti a nepredpojatosti, tak ako je uplatňované (i) v konaniach, ktorých predmetom je ochrana individuálnych subjektívnych práv (tak to je napr. pri abstraktnej kontrole právnych noriem), alebo (ii) v konaniach, kde je postavenie účastníka konania (jeho

zástupcu) iné ako v klasickej procesnej schéme účasti (pozri napr. § 21 ods. 1, 3 a 4, § 49 a § 51 zákona o ústavnom súde).“

Postavenie predsedu najvyššieho súdu JUDr. Š. H. v konaní pred ústavným súdom vedenom pod sp. zn. II. ÚS 340/09, ktorého osoby sa námietky predpojatosti uvedené v podaní navrhovateľa výlučne týkajú, je *prima facie* iné/slabšie ako je postavenie vec prerokúvajúceho senátu (o ktorého vec v skutočnosti ide) alebo ako je postavenie priamych účastníkov uvedeného konania pred všeobecným súdom. Za takejto situácie spravidla nemôže obstať námietka predpojatosti vznesená predsedom najvyššieho súdu, ktorá sa týka výlučne vzťahu namietaného sudcu ústavného súdu k osobe predsedu najvyššieho súdu; osoba predsedu najvyššieho súdu totiž nie je účastníkom pôvodného pred ústavným súdom napadnutého konania, nebol ani členom senátu, ktorý o veci rozhodoval, a nepoukázal na také skutočnosti, ktoré potencionálne mohli nejakým spôsobom súvisieť s predpojatosťou sudcu Ladislava Orosza vo veci ústavného prieskumu rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 6 Co 64/2008.

Po preskúmaní podnetu navrhovateľa III. senát ústavného súdu nezistil také skutočnosti, ktoré by podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde viedli k vylúčeniu uvedeného sudcu z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. II. ÚS 340/09. Ústavný súd aj v iných prípadoch nepripustil námietky navrhovateľa podobného charakteru (III. ÚS 30/2012, III. ÚS 560/2011, III. ÚS 501/2011). Výrokom svojho rozhodnutia preto vyslovil, že sudca ústavného súdu Ladislav Orosz nie je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 340/09.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2012